

končni sklep mirovne pogodbe. Njima je lahko, ker nimata s Turčijo nič več opraviti. Toda Bolgarija mora še vedno vzdrževati svoje čete ob Čataldži in polotoku Galipoli. Ko stoji Bolgarija oborožena nasproti Turkom, pa zbirata Grčija in Srbija svoje vojake na bolgarski meji. Napetost zaradi mej še traja namreč naprej, sporazumljenje še ni doseženo. Rusija se sicer trudi, tudi vlade balkanskih zaveznikov se neprenehoma dogovarjajo in pogajajo med seboj, toda zadeva ne gre naprej, ker je javno mnenje v vseh balkanskih državah že preveč nahujskano.

Avstrija odpušča svoje rezerviste. Vseh še sicer noče odpuštili, ravno zaradi napetega razmerja med Bolgarijo in Srbijo, vendar že delna odpustitev kaže, da se je položaj za Avstrijo na Balkanu precej izboljšal, tako, da se vsaj v bližnji bodočnosti ni bati bolj vznemirljivih dogodkov. Tudi izjemno stanje v Bosni in Hercegovini se je odpravilo. Ogrska vlada si je osvojila (anektirala) turški otok Ada-Kale v reki Donavi iz previdnosti, da tega ne bi storila Srbija. Pravzaprav bi morala osvojitev izvršiti skupna avstro-ogrška vlada, kajti samo ogrske države in vlade na zunaj ne poznamo. Ker še Esad-paša vedno straši po Albaniji, sta Avstrija in Italija odposlali vsaka po eno ladjo pred albansko luko Drač.

Crnogorci zapustijo Skader.

V soboto, dne 17. t. m., so zadnji črnogorski vojaki s svojim poveljnikom generalom Bečir zapustili Skader. General Bečir v spremstvu črnogorskih generalov Vučinič in Lipovac ter 500 črnogorskih vojakov se je dal čez skadrsko jezero prepeljati v Virbazar. Ko se je ladja začela premikati, je general Bečir zaklical z mogočnim glasom:

Mi se vrnemo! Kri naših bratov ne bo mirovala, ampak klicala po nas!

Javni red in mir vzdržujejo sedaj avstrijske, italijanske, francoske, angleške in nemške čete, katere štejejo skupaj 1000 mož in ne 500, kakor smo v zadnji številki pomotoma poročali. Najvišje poveljstvo čez to vojaštvo ima angleški častnik, kateremu so pridruženi kot svetovalci častniki drugih držav. Med temi častniki je opaziti veliko nasprotstvo proti Avstriji. Kjer je le mogoče, se da prednost Italijanom, ne pa enakopravnost. Našim vojakom se je odkazal za stražo oni del mesta, kjer razsajajo osepnice, tifus in v katerem ni nobene pitne vode. Naše vojaštvo se je moralo dati cepiti proti nalezljivim boleznim. Najlepši del mesta stražijo Italijani. Vse je tako urejeno, da skadrsko prebivalstvo pač vidi italijanske vojake, ne pa naših. Ko so naši avstrijski vojaki delili živež gladnim ženam, otrokom in starcem v Skadru, se je slišalo zahvaljevanje: Bog blagoslovi Italijo! — Vse, kar je dobrega, se pripisuje Italijanom. Katoliških Malisorov, ki hočejo v mesto, da pozdravijo avstrijske vojake, ne pustijo v mesto in jim pretijo, da bodo streljali na nje, ako bodo skušali vendar priti v mesto. Čeprav imajo Avstrije v Skadru že od nekdaj dobro urejeno pošto, se je sedaj vsa poštna in brzojavna služba odkazala edino-le Italijanom. Avstrija pa se ne gane. Ko bi morala nastopiti proti Italijanom, ne vidi poniževanj in zoperstavljanj.

Predaja Skadra velesilam.

Črnogorski general Bečir, ki je pozavzetju Skadra poveljeval črnogorskim vojaškim četam v tem mestu, je dne 14. t. m. popoldne v palači bivšega turškega poveljnika umorjenega Hasan Riza-paše predal mesto poveljniku mednarodnega brodovja, angleškemu admiralu Burnaju.

Neposredno pred vstopom mednarodnega vojaštva v Skader, je prišla v mesto častna straža, obstoječa iz štirih mož in enega častnika vsake države, ki je bila zastopana pod črnogorsko obalo. Upravitelj Plamenac in general Bečir sta v imenu črnogorske vojske sprejela mednarodni oddelek, kateremu je črnogorsko vojaštvo na mostu čez Bojano izkazalo vojaško čast, na kar so čete z godbo na čelu odkorakale v mesto. General Bečir je v vsprejemni dvorani omenjene palače nagovoril v francoskem jeziku admirala Burnaja in je med drugim rekel tudi sledeče:

„Sledim usodi svojega prednika na tem mestu, junaškemu branitelju Skadra, Esad-paši, ki je skušal držati mesto do zadnjega trenutka. V vaše roke polagam usodo Skadra. Izpolnjujem voljo in željo najvišjega vojnega poveljnika Črne gore s tem, da vam izročam Skader, mesto, ki nam je drago in katero nas veže z zgodovino vojske. Drugače pa, kakor Esad-paša, se umaknem izreku zedinjenih velesil in ne sili orožja. Ko predajam mesto zastopnikom velesil, imam v tem žalostnem trenutku samo eno željo, da nikdo nikdar ne onečasti grobove naših junakov, ki leže zunaj mesta.“

Po kratkem odgovoru admirala Burnaja se je umaknila črnogorska straža in na njeno mesto je stopilo mostvo mednarodnih čet. Črnogorska posadka je zapustila mesto, le en del čet je še ostal v Skadru, da spravi iz mesta črnogorske vojaške stvari in ves plen, katerega so odvzeli Turkom.

Črnogorska obal zopet prosta.

Angleški admiral Burnaj je dne 14. maja po angleškem poslaniku na Četinju obvestil črnogorsko vlado, da je zaprtje črnogorske obali po mednarodnem brodovju ustavljeno, ker so Črnogorci z zapustitvijo Skadra zadostili zahtevi evropskih velesil. Dasiravno je zaprtje ustavljeno, vendar še ostanejo nekaj časa bojne ladje, ki so dosedaj stražile črnogorsko obal, v bližini črnogorskega ozemlja. Med drugimi evropskimi ladjami se nahajajo tudi avstrijske: „Frano Ferdinand“, „Radecki“ in „Zrinski“.

Esad-paša v Albaniji.

Iz Tirane, kjer prebiva sedaj Esad-paša, prihajajoči trgovci in bogati zasebni ljudje, pripovedujejo, da Esad-paša nadleguje bogate, imovite Albance ter zahteva od njih denarja in zlatnine. Lastnina in imetje ni varno pred njim. Da bi se ne pojavili večji nemiri, sta poslale Avstrija in Italija vsaka po eno ladjo pred Drač, da stojita na straži in varujeta ubegle Albance. Avstrija je poslala majhno okovano križarko Aspern, Italija pa veliko okovano križarko Francesco Ferruccio. Mi smo poslali radi tega majhno križarko, da lahko pridemo bliže obali, nego italijanske ladje. Aspern gre namreč samo 4 m globoko, italijanska ladja pa 7 m. Sicer pa je naša ladja radio-brzojavnim putem v zvezi z našim brodovjem v Kotoru, tako, da dobi lahko takoj pomoč, ako bi bilo treba.

Ogrska je zasedla turški otok.

V ponedeljek, dne 12. t. m., je zasedla Ogrska turški otok Ada-Kale v Donavi. Otok, ki leži ob ogrsko-srbski-rumunski meji, je bil do sedaj turška last. Posebna ogrska komisija, kateri je predsedoval veliki župan komitata, K. Sereny, je prišla na otok in obvestila turškega upravitelja Edin-bega, da zasede v imenu kralja to ozemlje. V turškem vladnem poslopu je župan dr. Medve prebral v ogrskem jeziku pooblastilo vlade, da naj zasede otok, ki pripade odslej naprej imenovanemu komitatu. Obljubil je, da bodo prebivalci zasedenega otoka polnopravni ogrski državljani in je pozval oršavskega sodnika, da naj prevzame upravo otoka. Navzoči so to podpisali. Turški upravitelj, kateremu so protokol ponudili v podpis, je izjavil, da mora prejšnjo turško vlado stopiti v dogovor. Veliki župan pa mu je odgovoril, da tega ne more upoštevati in mu je dovolil, da sme ostati na otoku dokler ne dobi odgovora od turške vlade. Nato je Edin-beg brzojavil v Carigrad, na kar je odpotoval na Dunaj. Posadka, ki je že prej bila na otoku, se je pomnožila z oddelkom ogrskega orožništva.

Povod za zasedenje tega otoka je sklep miru med Turčijo in zaveznimi balkanskimi državami. — V sled mirovne pogodbe bo vse nekdanje turško ozemlje zapadlo od črte Midia—Enos v last zaveznikov. Da ne bi tega otoka, ki je že od l. 1878. pod avstrijsko-ogrskim varstvom, zasedli Srbi ali kdo drugi, ga je naša država z ozirom na njegov veliki vojaški pomen zasedla. Otok Ada-Kale je poldrugi kilometer dolg in 600 m širok. Prebivalcev ima kakih 2000, ki so vsi mohamedanske vere. Otok leži blizu mesta Orsova ter je oddaljen od ogrske meje 200 m, od srbske pa 400 metrov. Na otoku je postavil cesar Karl VI. močne utrdbe z namenom, da zapre plovo po Donavi in da se ne zgradi na tem primernem mestu most čez Donavo. L. 1716. ga je zavzel princ Evgen, in otok je ostal avstrijski do l. 1738. Po 4tedenskem obleganju se je moral otok udati Turkom. L. 1790. je Avstrija otok zopet zasedla, a ga je morala pozneje ponovno izročiti Turčiji. Ko so morali Turki l. 1867. zapustiti svoje utrdbe v Srbiji, je ostal ta otok s privoljenjem naše države v turški oblasti, dokler ga niso velesile prepustile na berlinskem zborovanju varstvu Avstro-Ogrske. Od tedaj so ga upravljale avstro-ogrške in turške oblasti. Prebivalci niso plačevali ne davkov in ne carine ter so se preživljali s poljedelstvom in tujskim prometom. Na otoku je bilo do sedaj avstrijsko in turško vojaštvo. Sedanji avstro-ogrski posadki je poveljeval naš rojak iz Devina na Primorskem, stotnik Ples.

Otok je zasedla Ogrska, kar pa v Avstriji iz državnopravnega stališča ne najde odobrenja. Otok bi se bil imel zasesti v imenu Avstro-Ogrske, dočim se je zasedel samo v imenu ogrske vlade. Ogrska uprava je že začela poslovati na zasedenem otoku. Prvi njen čin je bil, da je okrajni zdravnik iz Orsove, dr. Svare, vsem majhnim otrokom stivil koze. Dosedanji turški upravitelj, kateremu je turški poslanik na Dunaju dal navodila, naj ogrskega prilastenja ne pripozna ter naj skuša nadaljevati svoje poslovanje, se je vrnil na otok. Turčija bo proti zasedenju ugovarjala. Najbrž bo konferenca poslanikov v Londonu razpravljala tudi o usodi otoka Ada-Kale. Listi poročajo, da bodo nekatere velevlasti odločno protestirale proti zasedenju tega otoka.

Bolgarija in Srbija.

Med Srbi in Bolgari je nastalo, kakor poročajo listi, zelo napeto razmerje, ker se baje Srbi nočejo držati pogodbe glede ureditve mej zavzetega ozemlja, kakor sta se Srbija in Bolgarija dogovorili pred vojsko s Turčijo. Srbi hočejo obdržati mnogo onega ozemlja, ki je bilo določeno za Bolgare, n. pr. Bitolj. Radi tega je nastal med obema državama oster spor in se je bati, da res pride do vojske med Bolgari in Srbi. Srbska vlada je baje vpoklicala vse častnike in vojake, ki so bili odpuščeni po sklepu premirja. Tudi oni so vpoklicani, ki se nahajajo na dopustu in kojih dopust še ni potekel. V Macedoniji se nadaljujejo oboroževanja.

Bolgarija se obnaša bolj miroljubno kot Srbija. Bolgarski vladni list „Mir“ piše, da so balkanske države dosegle svoje uspehe le vsled medsebojne zveze. Balkanska zveza je po vojski prav tako potrebna kakor med vojsko; balkanska zveza je glavni pogoj za resnično neodvisnost balkanskih držav. Za pravično razdelitev osvojenega ozemlja se je treba ozirati na dvoje, namreč na medsebojne pogodbe in na izvršeno delo ter na žrtve. Bolgarska vlada upa, da se bo razdelitev Balkana mirno izvršila.

Srbi zahtevajo, naj bo reka Vardar meja med Srbijo in Bolgarijo. Bolgari pa se temu protivijo, ker bi potem ostal Bitolj v srbski oblasti. Domneva se,

da bo skušala Rusija pomirjujoče vplivati na obe državi in bo tudi ona določila končno mejo.

Ruska pomoč.

Ruski zunanji minister je na željo carja Nikolaja predložil ruski dumi (državnemu zboru) predlog, po katerem se določi 2.150.000 K podpore za nakup živeža prebivalstvu Črne gore. Duma je predlog z veseljem sprejela. Vest o naklonjenosti ruskega naroda do ubogih Črnogorcev je vzbudila v celi Črni gori veliko radost.

Vojne priprave in izgube balkanskih držav.

Po službenih podatkih je izgubila Bolgarija v vojski 32.000 mrtvih in 53.000 ranjenih, 3100 vojakov je bilo vjetih. Srbija je imela 20.000—27.000 mrtvih in ranjenih, Črna gora pa 7000 mrtvih in ranjenih. Mobilizirala pa je Bolgarija: 216.000 pehote, 72.000 posebnih čet (pionirji, tren), 50.000 rezerve, 50.000 domobranstva, 2 letnika milice, vsega skupaj z domobranstvom 70.000 mož, 15.000 makedonskih prostovoljcev, 30.000 vnovačenih vojakov iz Makedonije, 70.000 mož za priprego in saniteto in 50.000 mož za varstveno službo.

Posledice vojnega stanja v Dalmaciji

Vojne priprave v Kotoru v Dalmaciji bodo tamošnjemu prebivalstvu ostale dolgo časa v slabem spominu. Iz vojnih ozirih so posekali krasni hrastov gozd nad trinitaškim prelazom; tudi v obsegu visokega Vermaca, blizu krtolskega zaliva in Krivošija so posekali mnogo drevja. Koliko je padlo pod sekuro oljk, mandelnov in cepljenih kostanjev! Poljske zidove, ki si jih je ljudstvo s težko muko proti tatovom in živini napravilo, so porušili, da kamen ni ostal na kamenu. Podrli so tudi mnogo hiš. V sled mnogobrojnih vojaških čet so cene živilom silno poskočile. Treba bo velikih svot, da se ljudstvu povzročena škoda povrne.

Rezervisti gredo domov.

„Militärische Rundschau“ poroča dne 17. t. m.: Danes dobe vsa korna poveljstva od I.—XIV. kora odlok, glasom katerega se imajo odpuštili vsi rezervisti letnikov 1909 in 1908. Od zadnjega letnika se nahajajo rezervisti le pri kavaleriji. Dalje je bil odrejen delni odpust nadomestnih rezervnih letnikov 1910 in 1911, skupno okoli 15.000 mož. Skupno število vseh rezervistov in nadomestnih rezervistov, ki bodo odpuščeni, znaša okoli 50.000 mož. Le v Bosni, Hercegovini in Dalmaciji se odpust rezervistov za enkrat še ne izvrši.

Politični ogled.

— Naš cesar. Kljub visoki starosti je cesarjevo zdravstveno stanje v zadnjem času naravnost izborna. Cesar se osebno udeleži procesije sv. Rešnjega Telesa in tudi otvoritve jubilejne bolnišnice na Dunaju.

— Cesarska rodbina. Kakor vsako leto, tako bo cesar tudi letos svoje počitnice prebil v Ištu, in sicer od meseca julija do septembra. Prestolonaslednik Fr. Ferdinand bo s svojo rodbino čez počitnice najprej na Češkem na gradu Konopišt, meseca septembra pa se preseli zopet v Miramar. Nadvojvodinja Marija Jožefa ostane do konca junija na Dunaju, ker bo njen sin Maks delal na jadransko morje. Nadvojvoda Karl Franc Jožef bo z nadvojvodinjo Cito in s sinčkom Otonom bival najprej na Nižjem Avstrijskem v vili Varthole, pozneje pa v Bistrici na Zgornjem Stajerskem. Nadvojvodinja Marija Valerija je sedaj pri svoji hčeri grofici Elizabeti Valdburg, ker pričakujejo veselega dogodka, pozneje pa bo šla k svojemu očetu v Išt.

— Deželnozborske volitve na Goriškem delajo slovenskim kakor tudi laškim liberalcem mnogo preglavice. Tudi v tej deželi, v kateri so do zadnjega časa imeli liberalci še glavno besedo, sedaj nihče več ne mara za nje. Posebno hudo se zvijajo laški liberalci, kateri so imeli do sedaj iz svoje srede deželnega glavarja. Kakor kažejo razmere, bo liberalcem na Goriškem pri bodočih volitvah skoro gotovo popolnoma odklenkalo. Da bi se še vsaj količkaj opomogli, ponujajo laški liberalci sedaj katoliški stranki kompromis ali medsebojno podporo za volitve. A katoliška stranka, laška kakor tudi slovenska, je tako močna, da ne potrebuje liberalne podpore. Nemila usoda preganja liberalce povsod!

— Slovenci v Trstu se borijo na enak način za svoje narodne in politične pravice kot mi Stajerski Slovenci. V tržaškem deželnem zboru so vložili italijani skoro enak predlog kot Wastian v Stajerskem, po katerem bi šolsko nadzorstvo popolnoma dobili v roke Italijani. Slovenski poslanci so začeli radi tega obstruirati, da bi zabranili nameravano krivico. Deželni zbor ni mogel delovati in vlada ga je dne 16. t. mes. zaključila. Vsi Slovenci, celo liberalni, odobrujejo obstrukcijo tržaških Slovencev, ker se gre za važno narodno stvar. A pri nas na Stajerskem pa slovenski liberalci obstrukcijo naših poslancev, ki je v primeri s tržaško še večjega narodnega pomena, preklinjajo.

— Za župana v Zagrebu na Hrvaškem je zopet izvoljen dosedanji župan stavbenik Janko Holjac. — Listi poročajo, da bo morda za novega hrvaškega bana imenovan bivši ban baron Rauh. Domneva se namreč, da se dosedanji ban Cuvaj ne bo več vrnil na svoje mesto. Cesar je dne 16. t. m. sprejel barona Rauha. Iz tega se sklepa, da utegne postati Rauh Cuvajev naslednik.

— **Spor med Rusini in Poljaki.** Ker se vladi ni posrečilo, doseči sporazum med Rusini in Poljaki v Galiciji in ker se tudi volilna preosnova za deželni zbor ni posrečila, je gališki cesarski namestnik Bobrzinski odstopil. Na njegovo mesto je cesar imenoval bivšega ministra pl. Koritovskega. Vlada je takoj tudi razpustila gališki deželni zbor. Nove volitve se bodo vršile po sledečem redu: dne 30. junija za kmečke občine, za mesta in trge 3. julija, za obrtne in trg-zbornice 4. julija in za veleposestvo dne 8. julija.

— **Nemški državni tajnik Jagowje** obiskal zadnje dni prejšnjega tedna na Dunaju našega zunanje ministra grofa Bertholda. Oba državnika sta se posvetovala o važnih političnih vprašanjih, o katerih pa javnost le malokaj izve. Na cesarskem dvoru se je na čast Jagowu pripravil sijajen obed, katerega so se udeležili razni avstrijski in nemški odličnjaki.

— **Na Pruskem** so imeli volitve. Svobodomiselnih stranke in strančice s socialnimi demokrati vred so upale na velike uspehe. Kdor je čital njihove liste, je moral misliti, da je vsa Prusija že v njihovem taboru. Ti ljudje so si pač povsod enaki. Toda vse svobodomiselnih stranke skupaj niso dobile toliko mandatov, kakor katoliška stranka Centrum sama za-se. Najmočnejša stranka je konzervativna stranka, h kateri pripadajo verni protestanti. Ta in Centrum imata na Pruskem večino. Žalostno je, da so pri teh volitvah Poljaki izgubili par mandatov.

— **Nemško nasilstvo.** Dosedaj je nastopala Nemčija nasilno samo proti Poljakom, odslej hoče storiti isto tudi proti Francozom v Alzaško-Lotrinskem. Pripravljajo nove zakone, s katerimi hoče zatreti neljube ji francoske časopise, razpustiti nekatera društva ter nadzorovati shode. Ker se vsaka krivica na zemlji kaznuje, se bo tudi Nemcem nekaj gotovo pošteno vračalo.

— **Sredozemsko morje.** Na Sredozemskem morju plava brodovje štirih veselil: Avstrije Italije, Francije in Anglije. V slučaju vojske med Anglijo in Nemčijo pa bo moralo vse angleško brodovje tudi iz Sredozemskega morja odpluti v Severno morje na bitko proti Nemčiji. V Sredozemskem morju ostane Francija sama nasproti Avstriji in Italiji. Zato pa se ta pripravljajo, da bi dobila premoč čez oba nasprotnika. V francoski gosposki zbornici se radi tega predlaga, naj Francija vse stori in naj stane kar hoče, da bo njeno brodovje večje kakor združeno brodovje Avstrije in Italije. Francija pač misli, da bo Avstrija ostala na večne čase zvezana z Italijo, in ne ve, da je v Avstriji splošno mnenje Italiji neprijateljsko.

— **Rimski župan žid Nathan,** velik nasprotnik katoliške cerkve, je odstopil. Listi poročajo, da muči Nathana neozdravljiva bolezen. Nekateri Nathanovi očji prijatelji hočejo odstopivšega župana pregovoriti, da bi zopet sprejel županstvo. A ta se ne da omehčati. Nathan je lansko leto na nekem shodu laških prostozidarjev izrekel te-le besede: „Ko ne bi imel Rim od papeštva gospodarskega dobička, bi bil jaz prvi, ki bi pognal papeža iz Rima“. A ni še preteklo eno leto, pa je že Nathan odložil župansko čast radi hude bolezni, a rimski papež je še vedno na svojem mestu.

— **Italijani v Tripolisu.** Iz Benghasija so prišla poročila, da so močni arabski oddelki dne 16. t. m. napadli italijansko taborišče pri kraju Etangi. Prišlo je do hudega boja. Se-le tedaj, ko so dobili Italijani pomoč, so se morali Arabci umakniti. Izgube na obeh straneh so znatne. Italijani so se nato umaknili proti mestu Derna. Italijani torej še nimajo Tripolisa popolnoma v svoji oblasti. Arabci nočejo svoje rodne grude Lahom kar tako prepustiti.

— **Kramarska Anglija.** Dočim se druge države pogovarjajo, pogajajo in kregajo zaradi Turčije in balkanskih držav, misli Anglija tudi na-se. Prva ji je ljubezen do same sebe, potem še-le ljubezen do drugih. Ko so druge države gledale na Skader, se je Anglija mirno pogajala s Turčijo in Perzijo. V Perziji si je zagotovila zopet nekaj več pravic zaradi železnice in denarnih zadev, Turčija pa je Angliji v Mali Aziji dala dovoljenje velike važnosti: čez deželo Koneit obdrži Turčija samo imenoma še gospodarstvo, čez polotok El Katr in otoka Bahrein in Maskat pa se popolnoma odreče svojemu gospodarstvu. V Perzijskem zalivu je odstopila Turčija Angliji vodno policijo. Ker tudi Nemčija, Francija in Rusija škilijo v maloazijsko Turčijo in Perzijo, so kajpada radi angleških uspehov zelo ozlovoljene. Toda kdor prej pride, prej melje.

— **Japonci in Amerikanci.** V Severni Ameriki, posebno v Kaliforniji, se nahajajo velike japonske naselbine. Amerikanci, ki sicer hočejo veljati za svobodoljubne ljudi, smatrajo Japonce za manj vreden narod in jih posebno glede trgovine in šol zapostavljajo. V Kaliforniji so sklenili tudi postaviti glasom katere se japonskim naseljencem zabranjuje pridobivanje zemljiške posesti. Japonci tudi ne smejo imeti svojih lastnih domov. Med Japonsko in Amerikanci se je radi tega zapostavljanja razvilo veliko sovraštvo. Japonska vlada se za svoje rojake v Ameriki močno poteguje. Med Amerikanci in naseljenimi Evropejci vlada veliko sovraštvo proti Japoncem. Strune so vsak dan bolj napete. Listi poročajo, da utegne priti med Japonci in Amerikanci do krvavih preprirov. Ameriška vlada je za mobilizacijo brodovja in armade že vse pripravila.

— **Izjemno stanje v Pekingju na Kitajskem.** Kitajci kujejo zaroto proti sedanji vladi, posebno pa proti voditelju vlade, Juansikaju. Ze zadnjič smo poročali, da je začelo ga Kitajskem vreti, ker ljudstvo ni zadovoljno z vlado. Sedaj se poroča iz Pekingja, da so odkrili obširno zaroto, katera je imela namen, organizirati upor po celi deželi. Vlada je odredila strogo

in obširne varnostne odredbe, voditelje zarote pa je dala takoj postreliti.

Razne novice.

Godovi prihodnjega tedna.

25. nedelja: 2. po Binkoštih; Gregor VII; Urban, papež.
26. ponedeljek: Filip Neri, spozn.; Eleoterij.
27. torek: Magdalena Pac; Beda, devica.
28. sredo: Avguštin; German; Viljem.
29. četrtek: Maksim, škof; Teodozija, mučenica.
30. petek: Srce Jezusovo; Ferdinand.
31. sobota: Angela, devica; Kancijan in tovariši.

Duhovniške vesti. Župnijo Trbovlje je dobil velečastiti gospod Franc Časl, župnik pri Sv. Lenartu nad Laškim, župnija Sv. Marjeta pri Rimskih toplicah pa je podeljena častitemu gospodu Fr. Trop, kornemu vikarju v Mariboru.

Iz poštne službe. Poštni pristav Alfred Wagner je prestavljen iz Beljaka v Maribor.

Iz politične službe. Začasni okrajni komisar dr. Alfonz pl. Janta-Polezinski, ki je bil pred leti nastavljen pri mariborskem okrajnem glavarstvu, je imenovan za definitivnega okrajnega komisarja v Gradcu.

Učiteljske vesti. Začasna učiteljica Matilda Požar v Vojniku je imenovana za stalno učiteljico istotam; začasni učitelj Ivan Krajnc v St. Lovrencu na Dravskem polju za učitelja ravno tako; začasna učiteljica v Majšpergu, Regina Gobec, ostane istotam kot stalna učiteljica; začasni učitelj Friderik Majcen v Sv. Urbanu pri Ptujju za stalnega učitelja istotam; Avgust Salamun v Rogatcu je imenovan za stalnega učitelja. V pokoj je stopila stalna učiteljica Amalija Pirh v St. Petru pri Radgoni.

Sv. Oče je prvokrat po svoji boleznj sprejel te dni kardinala Ferrata, ki se je vrnil od evharističnega shoda na Malti. Sprejem je trajal 3 minute. Sv. Oče je še zelo slab in bo po par tednih, ako se bo zdravje tako vračalo kot zadnje dni, zopet okreval v toliko, da bo lahko izvrševal svoje višepastirske posle.

Posvečenje novega poreško-puljskega škofa. Posvečenje novoimenovanega poreško-puljskega škofa dr. Trifuna Pederzollija se bo vršilo na praznik sv. Petra in Pavla dne 29. junija. Posvečenju bodo prisotni goriški knezo nadškof, ljubljanski knezoškof ter tržaški in krški škof.

Velika prijateljica Jugoslovanov je soproga našega prestolonaslednika, vojvodinja Sofija Hohenberg. To je že opetovano pokazala. Sedaj poročajo listi, da je visoka gospa darovala dragoceno monštranco za hrvaško cerkev na Dunaju. Monštranca je krasno umetniško delo in bo reš v krasoto in poveličanje službe sožnje.

Spremembe v vojaških garnizijah. V vojnih korih št. 3 (Gradec) in 14 (Inomost) se izvršijo letos večje garnizijske izpremembe. Mariborski pešpolk št. 47, ki se je nahajal skoro 20 let v Gorici, je prestavljen v Inomost na Tirolsko. Kranjski pešpolk št. 17, ki je bil od l. 1893 v Celovcu, se premesti v Gorico, in celovski polk št. 7 iz Gradca v Celovec. Huzarski polk št. 16, ki se nahaja sedaj v Mariboru, pride v neko galijsko garnizijo, v Maribor pa prestavi huzarski polk št. 17 iz Lancuta na Ogrskem. 28. pešpolk, ki je bil komaj eno leto v Inomostu, je prestavljen na Moravsko. V Gradec pride 14. (hesenski) pešpolk. Tudi pri posameznih bataljonih in drugih posadkah na jugu se izvrše garnizijske izpremembe.

Koledar Kmečke Zveze. Kakor smo že poročali, izda Kmečka Zveza za prihodnje leto 1914 svoj koledar, ki bo velike važnosti za člane Slovenske Km. Zveze. Ta žepni koledar izide letos meseca oktobra in bo imel zelo poučne članke o živinoreji, svinjereji, perutninarstvu, mlekarstvu, obdelovanju travnikov, vinarstvu, kletarstvu, sadjereji, živinozdravilstvu, gozdarstvu itd. V koledarju bo tudi dnevnik o dohodkih in stroških, delavski zapisnik in razne potrebne tabele. Zraven bo vezanih 60 listov belega papirja za razne zapiske. Ves koledar bo v platno vezan in bo obsegal nad 350 strani. Člani Slovenske Kmečke Zveze, ki plačajo za leto 1913 udnine 1 K., dobijo koledar zastonj. Kdor koledar takoj naroči in pošlje denar naprej vsaj do 1. julija t. l., ga dobi tudi za 1 K. Poznejše bo stal koledar 1 K 50vin. Koledar se naroči in plača v tiskarni Sv. Cirila v Mariboru. Somišljeniki, agitirajte za koledar! Zbirajte naročnino in pošljite jo do 1. julija t. l. tiskarni Sv. Cirila! V vsaki hiši, kjer je „Slovenski Gospodar“, naj bo tudi njegov koledar! Prihodnje dni se bodo na zaupnike K. Z. razosilali oklici za nabiranje udnine in nabiralne pole. Kdor pomotoma ne bi dobil oklicev, naj piše K. Z. po-nje.

Našo mladino bi radi. Graški nemški listi razglašajo, da se je s pomočjo Südmarke in drugih nemških napadalnih društev ustanovila v Gradcu pisarna, ki ima nalogo, brezplačno preskrbeti mladeničem, ki želijo, izučiti se kake obrti, mojstre, in sicer take, ki jih bodo vzgojevali v strogo nemškem in svobodomiselnem duhu, to se pravi take, ki bodo iztrgali slovenskim mladeničem iz sre ljubezno do slovenske besede in katoliške vere. Stariši, ki hočete dati svoje sinove v kako mesto, ali kakemu mojstru v tujino učiti kake obrti, bodite pozorni! Svoj zaklad, svojih otrok ne prodajte za Südmarkine in lutrovske zlatnike. Poiščite svojim sinovom vsaj krščansko mislečih mojstrov. Obrnite se na kako katoliško društvo, ki vam bo gotovo rade volje poizvedelo za kakšnega poštenega mojstra.

Zakaj samo za nemški del dežele? V Andricu blizu Gradca obstoji poljedelska zimska šola za kmečke fante. Dne 30. aprila se je končal letošnji polletni tečaj. Z odliko sta izdelala zimsko šolo Slovenca Alojz Godec in Gašpar Karničnik iz Rudečega brega pri St. Lovrencu nad Mariborom; znamenje, da so Slovenci tudi v nemških šolah glede bistroumnosti da-leč pred Nemci. Okrajni zastop graške okolice, ki je pripravil ta tečaj, je dobil od dežele in države podporo. Zakaj pa se za slovenski del dežele ne prirejajo taki tečaji? Deželni odbor in nemškutarska ter liberalna gospoda v okrajnih zastopih nima denarja za izobrazbo kmečkega ljudstva. Pač pa se dajejo podpore za nemška hujskajoča društva. Tako je na Štajerskem!

Nemška surovost v Gradcu. Ob priliki slavnosti nemških katoliških dijakov v Gradcu je bila na vspredu tudi pontifikalna sv. maša v cerkvi Srca Jezusovega, h kateri so se peljala v slovesnem sprevodu zastopstva vseh katoliških nemških akademskih društev Avstrije in Nemčije z zastavami. Že po ulicah so bile demonstracije zelo burne. Liberalni burši in fakinaža je obmetavala sprevod z jajci, tulila in žvižgala, skakala na vozove in trgala katoliškim dijakom čepice raz glave. Več katoliških akademikov je bilo ranjenih, najbolj pa zastavonoša nemškega katoliškega akademičnega društva Vindelicija iz Monakovega, ki so ga morali prepeljati v bolnišnico. Baje so se nemški katoliški dijaki iz rajha, ki so se udeležili slavnosti, pritožili pri nemškem konzulu in brzojavno pri zunanjem ministru. Pred cerkvijo Srca Jezusovega je število razgrajačev tako narastlo in so bili tako divji, da jim policija ni bila več kos. Vrsta vozov je bila pretrgana, a vendar so vse zastave akademičnih društev — kakih 16 — in vsi zastopniki dospeli srečno do cerkve. Seveda v kakem stanu! Mnogi so krvaveli, mnogim so pa manjkale čepice. Krasne paradne obleke in zastave so bile umazane od gnilih jajc. Za ograjo, ki je okrog cerkve, pa je tulila in žvižgala divja množica buršev in drugih surovežev, žugala s palicami, jih metala čez ograjo, ki jo je policija zaprla, metala gnila jajca proti cerkvi in tam zbranim dijakom in katoliškemu občinstvu. Položaj je bil skrajno nevaren in policija je bila brez moči. Zato je morala priti vojaška pomoč. Ko se je začela sv. maša, se je zaslišala vojaška trobenta in pred cerkvijo sta se prikazali 2 kompaniji 27. pešpolka in eskadron huzarjev. Katoliško občinstvo je sprejelo vojaštvo z „Bravo“-klici in ploskanjem, besni svobodomiselnih burši in suroveži pa so tulili pluj! in na huzarje so letela gnila jajca. Pred bajoneti in sabljami so se morali seveda divji burši umakniti. V pol ure so bile množične okrog cerkve izpraznjene in ob 2. uro se je slovesni izprevod kolikor toliko nemoteno podal iz cerkve. — Tujci, ki so bili priča surovostim zbesnele nemško-nacionalne mladine, so se zgražali nad temi nesramnimi čini.

Ogledalo nemške omike. Viteštvo nemškonačionalnih in liberalnih „kulturonoscev“ se je pri letošnjih binkoštnih izgrejih v Gradcu zopet pokazalo v novi luči. Ko se je namreč približal avtomobil, v katerem sta bila g. Engelhofer in njegova gospa, oba vrla katoličana, so zagnali nemški svobodomiselniki velik hrup in obsuli voz s kamenjem. G. Engelhoferja so polili z blatom in gnojnic, njegovo gospo, ki je v celem mestu jako spoštovana in cenjena, pa so s palicami tolkli po obrazu in jo z blatom onesnažili. Taka je glasovita nemška omika! Niti ženske, ki ni storila nič drugega hudega, nego, da se je vsled svojega katoliškega prepričanja udeležila slavnosti katoliške mladine, ni pustila ta druhal pri miru. Radovedni smo, kako bo „Štajerec“, ki je velik prijatelj nemškonačionalnih hujskačev, opravičil in podpisal te svinjarije podivjane nemške mladine.

Pohod Narodne stranke v Mariboru. Na Štajerskem se liberalcem že od nekaj ne godi posebno dobro. Pri volitvah propadajo, njihove organizacije so od prve do zadnje jetične, težave imajo s svojim glasilom „Narodni List“, katerega le malokdo plača in bere. Strankina organizacija temelji le na liberalnih učiteljih, uradnikih in advokatih. Da bi se celjski liberalizem prenesel tudi v severni del Spodnjega Štajerja, je sklicala Narodna stranka v nedeljo, dne 18. t. m. v Mariboru shod svojih zaupnikov iz Podravja, Slovenskih gorc in Dravskega polja. Liberalni veljaki so upali, da bodo z lepo sestavljenimi vabili dosegli, da bo prišlo na zborovanje mnogo kmečkega ljudstva. Vabili so celo odlične naše vrstaše iz mariborske okolice. A kdo je prišel? Iz Celja so priromali vsi generali Narodne stranke, med njimi dr. Kukovec, dr. Božič, dr. Janko Serneck, Stibler in drugi. Iz Ptujja je prišel advokat dr. Fermevc in njegovi zvesti. Od mariborskih gospodov liberalcev pa smo opazili kranjskega uradnika Kejžarja, advokata dr. Rosino in dr. Vl. Serneca, nekaj profesorjev, uradnikov in celo tro-po raznih škriccev; navzočih je bilo tudi par trgovcev in gostilničarjev, kmetov pa ni bilo niti toliko, kot prstov na eni roki. Dr. Kukovec in dr. Božič, kakor tudi večina drugih govornikov, niso povedali nič novega. Zabavljalo se je posebno čez Kmečko Zvezo in njene poslance. Le zdravnik dr. Janko Serneck iz Celja je povedal nekaj novega, kar pa je že tako staro kot Narodna stranka, namreč, da morajo pristaši stranke seči bolj globoko v svoje denarne žaklje, sicer bo prišla cela organizacija na nič, posebno pa „Narodni List“. Posebnega veselja ta novica med zborovalci ni vzbudila. Sentlenartski advokat dr. Gorišek, ki bi naj bil poročal, kako se mora izvesti strankina organizacija, je priporočal, da se naj Narodna stranka pri ljudstvu ne pokaže kot liberalna, ampak naj po ovin-kih doseže svoje cilje. Lepo se je postavil tudi ptujski advokat dr. Fermevc, ki se je spravil nad poslanca